

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.IV.35.330/2017/5. szám

A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás előadó bíró,
. Dobó Viola bíró

A felperes: Sz. O.

A felperes képviselője: Sz. P. M.

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: dr. Juhász Márta jogtanácsos

A per tárgya: nevelési pótlék felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.265/2016/19. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.265/2016/9. számú ítéletét - az indokolás megváltoztatásával - hatályában fenntartja.

A felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az 1985. április 11. napján született felperest a Nyírbátori Járásbíróság 2015. március 26. napján meghozott 4.P.20.731/2014/6. számú ítéletével cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezte.
- [2] A felperes 2015. május 4. napján saját jogán nevelési pótlék megállapítása iránti kérelmet terjesztett elő a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatalhoz (a továbbiakban: elsőfokú hatóság). Az elsőfokú hatóság szakértői bizottsága 2015. július 25- napján készített SZU/001/016175-3/2015. számú szakhatósági állásfoglalásában megállapította, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának a mértéke 42%, az egészségi állapota 58%. A szakvélemény alapján az elsőfokú hatóság 2015. július 13. napján kelt T-SZA-45109-7/2015. számú határozatával a felperes nevelési pótlék iránti kérelmét elutasította, arra tekintettel, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása nem éri el a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) 4.§ f) pont fb) alpontjában foglalt 50%-os mértéket. A felperes tizennyolcadik életévét megelőző állapotára vonatkozóan a szakvélemény nem tartalmaz megállapítást. A korábbi orvosi szakvéleményekből és leletekből ugyanakkor kiderül, hogy a felperes pszichiátriai károsodásként figyelembe vehető mentális teljesítménye 2000-ben (15 évesen) határeseti intelligenciát mutatott (IQ: 51); írási, olvasási zavarai ezen időszakban már voltak; fejfájása 16 éves kora óta van; 2007-ben a pszichiátriai vizsgálat eredményeként készült szakvélemény korlátozó gondnokság alá helyezését javasolta.
- [3] A felperes fellebbezéssel élt az elsőfokú hatóság határozatával szemben. A fellebbezésre tekintettel az alperes a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (a továbbiakban: NRSZH) szakértői bizottságától kért szakvéleményt. Az NRSZH 2015. december 22. napján kelt T-SZA-45109-7/2015. számú szakhatósági állásfoglalásában megállapította, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának a mértéke 47%, az egészségi állapota 53%. Az alperes az NRSZH szakértői bizottságának véleménye alapján 2016. február 11. napján meghozott T-KP-2013-2/2016. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. Az alperes döntését a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjára és a 7. § (2) bekezdésére

alapítva megállapította, hogy az első- és másodfokú eljárásban beszerzett szakértői vélemények szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának a mértéke nem éri el a Cst. 4. § f) pont fb) alpontjába foglalt 50%-os mértéket. A szakvélemény a felperes tizennyolcadik életévét megelőző állapotra vonatkozóan mindössze annyit tartalmaz, hogy az nem véleményezhető.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében az alperes T-KP-2013-2/2016. számú határozatának - az elsőfokú T-SZA-45109-7/2015. számú határozatra is kiterjedő hatályú - hatályon kívül helyezését és az elsőfokú közigazgatási szervnek új eljárásra kötelezését kérte. Álláspontja szerint a hatóság nem állapította meg helyesen az egészségkárosodás mértékét, véleménye szerint jogosult a nevelési pótlékra.
- [5] Az alperes ellenkérelmében fenntartotta a határozatában foglaltakat és a kereset elutasítását kérte, arra tekintettel, hogy a felperes egészségkárosodása a szakvélemények alapján nem éri el a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjában foglalt 50%-os mértéket.

Az elsőfokú ítélet

- [6] Az ügyben eljáró Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. március 29-én kelt 10.K.27.265/2016/19. számú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte.
- [7] Az eljárás során a bíróság új szakértő kirendelését látta indokoltnak. A kirendelt szakértőnek abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes egészségkárosodása hány %-ot tesz ki, az eléri-e a Cst. 4. § f) pontja fb) pontjában meghatározott 50%-os mértéket. A kirendelt igazságügyi orvosszakértő 2016. december 7. napján kelt V:1571/1-2016. számú véleményében a felperes egészségkárosodásának mértékét 50%-ban, az egészségi állapotát 50%-ban határozta meg. A felperes tizennyolcadik életévét megelőző állapota tekintetében csak annyit rögzített, hogy az 50%-os egészségromlás „bizonyítottan nem állt fenn”.
- [8] Az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő véleménye és a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjában és 7. §-ban foglaltak alapján megállapította, hogy fennállnak a jogi feltételek a nevelési pótlék folyósításához.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását. Az alperes szerint az elsőfokú

bíróság ítélete téves jogértelmezésen alapul és ezért jogszabálysértő. Felülvizsgálati kérelmében hivatkozott az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő véleményére, amely – ellentétben a közigazgatási eljárás során beszerzett szakvéleményekkel – megállapította, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása eléri a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjába foglalt 50%-os mértéket, azonban azt is tartalmazta, hogy ez az állapot a tizennyolcadik életévet megelőzően bizonyítottan nem állt fenn.

[10] Az alperes kiemeli, hogy a Cst. értelmében a nevelési pótlékra való jogosultság megállapításához két konjunktív feltétel szükséges, és ez a két feltétel sem a közigazgatási eljárás során született szakvélemények, sem a kirendelt orvosszakértő véleménye alapján egyidejűleg nem állt fenn. Ebből kifolyólag az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján, mert aszerint nem állnak fenn a jogi feltételek a nevelési pótlékra való jogosultság megállapításához.

[11] A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, amelyben előadta, hogy véleménye szerint a kirendelt orvosszakértő véleménye alapján megállapítható, hogy jogosult a nevelési pótlékra.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A Kúria az elsőfokú bíróság döntését hatályában fenntartja az alábbi indokolás mellett.

[13] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. §-a szerint a felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja. Jogszabálysértés esetén van lehetőség az eljárást lefolytató bíróság döntésének hatályon kívül helyezésére vagy megváltoztatására.

[14] A Pp. 275.§ (1), (2) bekezdései értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a felülvizsgálati kérelem keretei között a rendelkezésre álló iratok alapján dönt; nincs lehetőség az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás felülbírálatára, a bizonyítékok felülmérlegelésére. A tényállás megállapítása és a bizonyítás körében – felülvizsgálati eljárásban – csak akkor lehet a jogerős ítéletet érinteni, ha az kirívóan okszerűtlen következtetéseket tartalmaz, vagy logikai ellentmondás állapítható meg (lásd pl. a Kfv.35.288/2012/5. számú ítéletet).

[15] Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy fennállnak-e a Cst. 4.§

f) pont fb) alpontjában és a 7. § (2) bekezdésében foglalt jogi feltételek a nevelési pótlékra való jogosultsághoz.

[16] A Cst. 7. § (2) bekezdése akként fogalmaz, hogy saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.

[17] A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy fogalmát a Cst. 4. § f) pontja határozza meg. Jelen ügyben a Cst. 4. § f) pont fb) alpontja irányadó arra tekintettel, hogy a felperes már a tizennyolcadik életévét betöltötte.

[18] Ennek értelmében tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy *akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.*

[19] Jelen ügyben az utóbbi (dőlt betűvel kiemelt) fordulat érvényét kell vizsgálni. Amint arra az alperes felülvizsgálati kérelmében is utalt, a nevelési pótlékra való jogosultság megállapításához két konjunktív feltétel teljesülése szükséges. Jelen esetben ez egyrészt az össz-szervezeti egészségkárosodás legalább 50%-ot elérő mértéke aktuálisan; másrészt, hogy ez az állapot a 18. életév betöltését megelőzően is fennállt. A Kúria megjegyzi, hogy bár e két konjunktív feltételre hivatkozás kifejezett módon először a felülvizsgálati kérelemben jelenik meg, ezen szempont érdemben nem tekinthető az elsőfokú bírósági eljárásban előadottakhoz képest új érvenek, mivel az alperes ellenkérelmében, a kereset elutasítását kérve már hivatkozott a Cst. 4. § f) pont fb) alpontjára és e két konjunktív feltétel valóban e jogszabályi rendelkezés szövegéből következik.

[20] A szakértői bizottsági vélemény alapján az elsőfokú hatóság, majd az NRSZH szakhatósági állásfoglalás alapján az alperes kizárta az össz-szervezeti egészségkárosodás 50%-os mértékére vonatkozó első feltétel teljesülését. Az elsőfokú hatóság szakértő bizottsága nem vizsgálta a felperes tizennyolcadik életéve előtti egészségkárosodását, az NRSZH szakértői bizottságának véleménye szerint pedig a tizennyolcadik életév előtti időszak alatti állapota vonatkozóan csak annyi szerepel, hogy „nem véleményezhető”.

[21] A jogosultság vizsgálata tekintetében a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. r.) 9. § (1b) bekezdése azonban a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Cst. 7. § (2) bekezdésében meghatározott személy munkaképesség-csökkenését vagy egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv vagy jogelődjének hatályos határozata, szakhatósági állásfoglalása vagy szakvéleménye nem állapítja meg, a járási hivatal a kérelmező által benyújtott orvosi dokumentáció alapján

a) az egészségkárosodás mértéke és az egészségkárosodásnak a kérelmező 18. életéve előtti fennállása,

b) az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségessége,

c) a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontja kérdését szakkérdésként vizsgálja”.

[22] Az eljárás során e jogszabályi kötelezettség teljesítése nem mellőzhető. Megállapítható, hogy az alperes a rendelkezésre álló szakvélemények alapján, a 18. életév előtti állapotra vonatkozó vélemény nélkül hozott döntést arról, hogy a felperes nem tekinthető a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontja szerinti tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személynek és így nem jogosult a Cst. 7. § (2) bekezdése szerinti nevelési pótlékra. Ez az eljárás sérti a Korm. r. 9. § (1b) bekezdés a) pontját.

[23] Az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő viszont, szemben a közigazgatási eljárás során beszerzett szakvéleményekkel, már azt állapította meg, hogy a felperes egészségromlása elérte az 50%-os mértéket. A bíróság ugyanakkor téves jogi következtetést vont le e szakvéleményből, mivel kizárólag az egészségromlás aktuális állapota alapján nem állítható, hogy a nevelési pótlékra való jogosultság feltételei a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjában és 7. §-ban foglaltak alapján fennállnak. E jogosultság megállapításához a fenti két konjunktív feltétel együttes teljesülése szükséges, amelyek közül a bírósági szakvélemény - megdöntve a közigazgatási eljárásban beszerzett szakvélemények megállapításait - csak az első meglétét igazolta. Jelen esetben tehát az elsőfokú bíróságnak az aktuális egészségi állapoton túl szintén vizsgálnia kellett volna, hogy az 50%-os egészségkárosodás a felperes tizennyolcadik életévét megelőzően is fennállt-e.

[24] A bíróság által kirendelt szakértő szakvéleménye ehhez képest csak annyit rögzít, hogy a felperes 50%-os egészségkárosodása a tizennyolcadik életév betöltése előtt bizonyítottan nem állt fenn. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy ezen kérdéskör tekintetében a szakértőnek részletesen nem kellett állást foglalnia. Az elsőfokú bíróság 5. alszámú végzése alapján a kirendelt szakértőnek arról kellett véleményt adnia, hogy a felperes egészségkárosodásának mértéke hány %-ot tesz ki, az eléri-e a Cst. 4.§ f) pont fb) alpontjában meghatározott legalább 50%-os

mértéket, a felperes tizennyolcadik életévét megelőző állapotára nem. A felperes tizennyolcadik életévét megelőző egészségi állapotára vonatkozóan a korábbi szakvélemények és leletek alapján sem áll rendelkezésre elegendő információ; az elsőfokú bíróság ezt nem pótolta, illetve a lefolytatott bizonyítás eredményét nem a vonatkozó jogszabály szerint értékelte.

[25] A fentiekre tekintettel, figyelemmel különösen a bírósági eljárásban beszerzett szakvélemény szerinti egészségromlás és egészségi állapot aktuális szintjére, a nevelési pótlékhoz való jogosultság törvényi feltételei fennállásának megállapításához a felperes tizennyolcadik életévét megelőző egészségi állapotának feltárása szükséges. Az elsőfokú bírósági eljárás során a felperes jogosultsága megítéléséhez elengedhetetlen lett volna az előírt együttes feltételek megléte mindegyikének vizsgálata.

[26] A Kúria szerint az eljáró közigazgatási szervek megsértették a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-át, mert a tényállás tisztázási kötelezettségüknek nem tettek eleget.

[27] A Kúria a fentiek miatt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának azt a mondatát (3. oldalon felül) megváltoztatja, amelyik szerint a jogosultság feltételei fennállnak, ugyanis a nem vizsgált feltétel, a 18 évet megelőző egészségi állapot, illetve egészségkárosodás mértéke tekintetében az elsőfokú hatóságnak bizonyítást kell lefolytatnia.

[28] Az új eljárásra ezért a Kúria azt az iránymutatást adja, hogy az elsőfokú hatóságnak fel kell tárnia a felperes tizennyolcadik életévét megelőző egészségi állapotát, és arra figyelemmel kell meghoznia új határozatát.

[29] Mindezek alapján a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - a fentiek szerinti eltérő indokolással - a Kúria hatályában fenntartotta.

Záró rész

[30] A Kúria az ügyet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[31] A felek részleges pervesztességére, illetve pernyertességére tekintettel a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 81. § 1) bekezdése szerint maguk viselik.

[32] Az eljárás a Cst. 40. §-a alapján illeték- és költségmentes, ezért a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2018. január 30.

Dr. Balogh Zsolt s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás s. k. előadó bíró, Dr. Dobó Viola s. k. bíró